

İklim Göçünün Anlatılarını İnşa Etmek: Türk Haber Medyasında İklim Değişikliği ve Göç Söyleminin Analizi

Betül Pazarbaşı¹

Öz

İklim değişikliği dünya çapında etkilenen insanların ve iklim göçmenlerinin sayısını artırmakta, sınır ötesi göçün ana itici unsurlarından biri haline gelmektedir. İklim kaynaklı göç, gıda güvenliğini, geçim kaynaklarını ve insanların yaşadığı doğal ortamları doğrudan ve dolaylı olarak etkileyebilecek değişen hava koşullarının etkilerinden kaynaklanmaktadır. İklim değişikliğinin bu etkileri, özellikle yoksulluk nedeniyle zaten savunmasız olan insanlar, topluluklar için yerleşik zorlukları daha da kötüleştirmektedir. Bu çalışma, Türkiye'deki çevrimiçi haber medyasının iklim göçü sorununu nasıl çerçevelediğini tartışmakta, iklim kaynaklı göç ile ilgili medya temsillerinin metinsel ve görsel eleştirel söylem analizini (CDA) gerçekleştirerek mevcut literatüre katkı koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada, farklı ideolojik görüşlere sahip üç haber portalında (cumhuriyet.com.tr, milliyet.com.tr ve yenicaggazetesi.com.tr) 01 Ocak 2022 ve 10 Ağustos 2023 tarihleri arasında yayımlanan ve "iklim kaynaklı göç" "iklim göçü" sözcükleri ile yapılan aramalar sonucunda elde edilen toplam 11 haber ile 82 görsel eleştirel olarak analiz edilmektedir. Bulgular, iklim kaynaklı göçle ilgili sosyal anlatıların oluşturulması ve yayılmasında medyanın öneminin altını bir kez daha çizmekte, Türk haber medyasında iklim değişikliği ve göçe ilişkin hâkim söylemin, iklim değişikliği nedeniyle oluşan kitlesel göçe odaklandığını, iklim kaynaklı göçün yaratmış olduğu belirsizlik, çatışma, istikrarsızlık ve güvenleştirmenin haber metinleri üzerinden afet, felaket ve kriz baskın söylemleri ile okuyucuya iletildiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Söylem Analizi, Göç, İklim Değişikliği, İklim Göçü, Medya

Constructing Narratives of Climate Migration: Analyzing Climate Change and Migration Discourse in Turkish News Media

Abstract

Climate change is increasing the number of people worldwide affected by and displaced due to climate-induced migration, becoming a major driver of cross-border migration. Climate-induced migration results from the impacts of changing weather conditions that can directly and indirectly affect food security, livelihoods, and the natural environments people inhabit. These climate change effects exacerbate existing challenges, particularly for individuals and communities already vulnerable due to poverty. This study aims to discuss how online news media in Turkey frames the issue of climate migration and contributes to the existing literature by conducting critical discourse analysis (CDA) of both textual and visual representations in media about climate-induced migration. The study analyzes a total of 11 news articles and 82 accompanying visuals published on three different news portals (cumhuriyet.com.tr, milliyet.com.tr, and

¹ Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü, Kocaeli
E-posta/e mail: bpazarbasi@kocaeli.edu.tr. ORCID No: 0000-0001-5199-4867

yenicaggazetesi.com.tr) with different ideological perspectives between January 1, 2022, and August 10, 2023, obtained through searches using the keywords "climate-induced migration" and "climate migration." The findings underscore the importance of the media in shaping social narratives about climate-induced migration. They reveal that the dominant discourse in Turkish news media focuses on mass migration caused by climate change, conveying uncertainty, conflict, instability, and securitization through disaster, crisis, and catastrophe dominant discourses in news texts.

Keywords: Critical Discourse Analysis, Migration, Climate Change, Climate Migration, Media

1. GİRİŞ

İklim değişikliğinden kaynaklanan göç insanlık tarihinin yaşamış olduğu en derin etkilerden biridir, ancak pek çok kişi değişikliği anlama ve bağlantı kurma konusunda güçlük çekmektedir. Buzulların erimesi, deniz seviyesindeki yükseliş, sel ve hava olaylarından kaynaklanan felaketler, kuraklık gibi iklim değişikliğinin yol açtığı etkiler, insanları yer değiştirmeye ve çoğu zaman bir ülkeden diğerine göç etmeye zorlamaktadır. İklim değişikliğinden en az sorumlu olan en yoksul ülkeler en fazla etkilenenlerdir. İklim değişikliği, insan yaşamı, güvenliği ve geçim kaynakları için önemli tehditler yaratmakta, artan bu tehditler sonucunda göç eden kişi sayısı son on yıllarda katlanarak artmaktadır. Bilim insanları iklim değişikliğinin insan göçü üzerindeki etkisinden endişe duymakta, konuya ilişkin bilimsel araştırmaların sayısı hızla çoğalmaktadır. Ekolojik tehditler kamu bilincinde yer alsa da iklim kaynaklı göç çeşitli ülkelerde kamuoyu gündeminde yoğun şekilde tartışılmaktadır. İklim değişikliğinden kaynaklanan göçün iletişimini keşfetmek ve iklim değişikliği iletişimde izleyicilerin eylemlerini etkileyen çerçeveleri belirlemek önem taşımaktadır. Afet iletişim ekolojisinin ana aktörlerinden biri olan medya, riski tanımlama, iklim değişikliğini anlama, konuyu gündemde tutma ve kamusal söylemde çerçeveleri oluşturma noktasında anahtar rol üstlenmektedir. Kişilerin iklim değişikliği konusundaki bilgisi önemli ölçüde haber medyası tarafından karşılanmaktadır. Haber medyası, bireylerin, kuruluşların ve toplumların iklim değişikliğini nasıl anladıkları, nasıl değerlendirip, nasıl hareket ettikleri (Metag vd., 2017), iklim değişikliğinde anlamın yeniden üretilmesi ve dönüştürülmesinde önemli arenalar olmayı sürdürmektedir (Carvalho, 2010). Gazetecilik, insanların kamusal meseleler hakkında bağlantı kurmasına ve bu konularda bilinçli olmasına yardımcı olan bilgileri aktarmada oynadığı rol nedeniyle saygı görmektedir (Zelizer, 2013). Gazeteciliğin normatif vizyonu, küresel eko-politik bilinçli söylemi teşvik etmede, daha adil ve sürdürülebilir çevre politikalarını desteklemede, iklim değişikliği ile mücadelede ve uyum stratejilerinin geliştirilmesinde gazetecilere önemli sorumluluklar yüklemektedir.

İklim krizinin ağır doğası nedeniyle, iklim değişikliği haberleri çoğunlukla olumsuz olma eğilimindedir. Medyanın, iklim değişikliği kaynaklı göçü ulusal güvenlik tehdidi olarak tasvir etmesi, insanın sorumluluğunu doğaya yükleyerek gerçek ve şeffaf rapor sunma iddiasından vazgeçmesi toplumsal ekofobiye yol açmakta, küresel iklim krizini kolektif hafızada çözümü olmayan bir kaosa dönüştürmektedir. Gerçek ve doğru bilgi iklim kaynaklı küresel göçle mücadelede merkezi bir öneme sahiptir. Küresel ısınma ve iklim değişikliği yarattığı göçler kadar gerçektir. İklim göçünün karmaşıklığını objektif olarak ele almak, kamuoyunu bilgilendirirken politika yapıcılar üzerinde etki yaratmak doğruluk, hakikat ve çeşitliliğe dayalı bir gazetecilik yaklaşımını gerektirmektedir. Objektiflik, doğruluk ve hakikat kavramları profesyonel gazeteciliğin ortak normatif anlayışının merkezinde yer almaktadır. Bu tür normatif fikirlere uygun olarak, iklim değişikliğini ele alan gazeteciler, medya tüketicilerinin iklim sorununu nasıl anladıklarına ilişkin önemli çıkarımlarla birlikte, haberlerinde sıklıkla 'denge' aramaktadırlar. Gazetecilik iklim sorununun nedenlerini, ölçeğini, etkilerini, aciliyetini ve karmaşıklığını sunma konusunda tartışmalı bir şekilde oldukça yetersiz kalmaktadır (Hackett vd., 2017). ABD ve İngiltere başta olmak üzere pek çok gelişmiş ülkelerdeki gazeteciler iklim değişikliğine karşı savunmasızlığı artıran ekonomiye, sosyal adaletsizliğe odaklanmak yerine, kıt kaynaklar, nüfus hareketliliği, şiddetli çatışmalar, mülteci akışı ve ev sahibi ülkelerin toplumsal yapısındaki

bozulmalara yol açtıkları gerekçesiyle iklim kaynaklı göçü bir güvenlik tehdidi olarak nitelendirmektedirler.

İklim değişikliği ve insan göçü gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir kalkınma için bilimsel ilginin temelini oluşturmaktadır. İklim değişikliği hakkında gazeteciliğin rolüne odaklanan çok sayıda araştırma bulunmaktadır. İletişim ve çevresel zararlara karşı harekete geçme konusundaki akut ihtiyaç göz önüne alındığında, söz konusu araştırmalar şimdi özel bir aciliyet gerektirmektedir. İklim değişikliği üzerine yapılan gazetecilik çalışmaları, insanların iklim değişikliğini anlama, konuşma, önemseme ve harekete geçme biçimlerini önemli ölçüde şekillendirmektedir (Gunster vd., 2018). Bununla birlikte, iklim değişikliği konusundaki medyatik konuşmaya çok daha fazla sesin ve ilginin katıldığı bir medya ortamında, gazeteciliğin iklim acil durumuna ve bunun yaratmış olduğu etkilere nasıl yanıt vermesi gerektiğine dair sorular önem arz etmektedir. Yanlış bilgilendirmeye karşı koymak, gerçeği ortaya çıkarmak, halkın katılımını teşvik etmek, karar vericileri sorumlu tutmak ve politika eylemini harekete geçirmek için ne yapmalı? soruları hem iklim değişikliği hakkında haber yapan gazeteciler (Hertsgaard ve Pope, 2021; Watts, 2020) hem de medya ve çevre iletişimi araştırmacıları (Hackett vd., 2017) için araştırma konusu haline gelmektedir. İklim değişikliği yaşadığımız yüzyılın en ciddi çevresel risklerinden biridir ve iklim krizinin etkileri tolere edilememektedir.

Gazeteciliğin nesnellik kuralına rağmen, çevresel riskler/krizler bağlamında haber yapmak gazetecileri zorlamakta, araştırmalarla etkili iklim değişikliği gazeteciliğinin nasıl olması gerektiğinin çerçevesi çizilmeye çalışılmaktadır. Çevresel iletişim çalışmaları bu alana uzun süredir 'etik bir görev' yüklemektedir. Ekolojik kriz gazeteciliğin dönüşümüne yol açmakta, gazeteciliğin açık ve şeffaf raporlarla toplumların sosyal-ekolojik dönüşümüne katkıda bulunması beklenmektedir. İklim raporlamasının kamuoyunu şekillendirmeye ve değişimi etkilemeye odaklanması gerekmektedir.

İklim gazeteciliği, artan bir şekilde bilimsel ilgi gören önemli analiz nesnesi haline gelmekte (Gibson, 2017), alana ilişkin ampirik bulgular netleşmektedir. İklim gazeteciliği, gazeteciliğin iklim değişikliğiyle, onun özellikleri, nedenleri, toplumsal alanlardaki çeşitli etkileriyle ve aynı zamanda onu hafifletme veya ona uyum sağlama yolları ile ilgilenen bölümünü ifade etmektedir. Bu anlayış, belirli bir gazetecilik ritmine ve güncel bir odaklanmaya bağlı olarak gelişmektedir. İklim değişikliği bilimi, ekonomik maliyetleri ve kış sporları koşulları üzerindeki etkileri gibi çeşitli konuları analiz etmektedir. Bu iklim gazeteciliği anlayışı, geleneksel gazeteciliğin de ötesine geçmektedir. Gazeteler, radyo, televizyon yayınlarının yanı sıra bunların çevrimiçi varlığını ve mobil uygulamalarını içermektedir. Ancak aynı zamanda BuzzFeed, Vice ve Vox gibi yalnızca basının veya yayıncıların dijital uzantıları olmayan (Painter vd., 2018) "dijital kökenli" medya kuruluşlarını da kapsamaktadır. İklim gazeteciliği analizleri, gazetecilik medya ekosisteminde meydana gelen değişiklikleri dikkate almak zorundadır. Haber endüstrisi, dijital gelişmelerle yoğun şekilde tartışılan, daha fazla kanal için çok daha yoğun ve çeşitli çıktı üreten bir endüstridir. Bu ise editoryal bağımsızlığı sürdürülebilir iş modelleri ile dengelemeye çalışan yeni gazetecilik aktörlerinin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Çevre ve iklim etiği, yeniliğe hazır medya kuruluşları için yeni fırsatlar sunmaktadır.

Çevrimiçi iletişim küresel düzeyde büyümekte ve çeşitlenmektedir. Sosyal medya, çok sayıda insanın katılımını ve kullanıcı tarafından oluşturulan içeriğin dağıtılmasını sağlayan etkileşimli iletişim biçimlerini kolaylaştırmaktadır. Gelişen bu medya ortamlarında gazeteciler haber akışının eşik bekçileri değil, "küratörü" olarak hareket etmektedirler (Fahy ve Nisbet, 2011). Bu da iklim haberciliği perspektifinden gazetecilik etik normlarını tartışmaya açmaktadır. İklim kaynaklı göç ve iklim değişikliği hakkında etik kamusal tartışmalar sürse de ahlak, etik ve normatif değerlerin bu alanda oynadığı role ilişkin bilimsel bilgi hala oldukça yetersizdir.

Gazeteciler etik kamusal tartışmaların odağında yer almakta, çevre, iklim değişikliği, göç, kalkınma ve doğa-insan davranışları arasındaki bağlantıları raporlama konusunda iyi gazetecilik performansı sergilemeleri beklenmektedir. İyilik gerçeğin diğer bir adı ise, gazetecilik alanında iyilik, gerçeğin dürüstçe okuyucuya ya da izleyiciye aktarılmasıdır. İklim değişikliği, göç, güvenlik politikaları alanında üretilen hikayeler küresel bir etkiye ve tüm politikaları kökten değiştirebilme potansiyeline sahiptir. Gazetecilikte hikâye anlatımı gerçeğin aktarılmasının en etkili yollarından biridir. Oysa küresel iklim değişikliği ile ilgili hikâye anlatımlarında gazetecilik etiği çok daha belirsiz hale gelmektedir. Bugünün çevrimiçi hibrit haber medyası gazeteciliğin toplumsal sorumluluk misyonuyla tamamen çelişen bir habercilik anlayışını sürdürmekte ve kendi gerçeği üzerinden kurguladığı hikâyeyi okuyucuya sunmaktadır. Bu tür raporlamalar söz konusu olduğunda gazetecinin nesnelliği ciddi şekilde sorgulanmakta, iklim değişikliği ile ilgili baskın haber çerçevelerinin neler olduğu, gazetecilik etik normlarının standartları belirlenmeye çalışılmaktadır.

Günümüzde iklim değişikliğinin nedenleri üzerine yapılan ve ne yazık ki giderek siyasallaşan “tartışma”, değişen çevrenin dünya genelindeki ekosistemler üzerindeki etkilerine gölge düşürmektedir. İklim değişikliği gazeteciliği, giderek daha titiz ve etkili bir ahlaki iletişim biçimi haline gelmek için çaba göstermektedir. Ahlaki iletişim ve etik geniş bir alana yayılmakta ve hatta çok az kişinin bu doğrultuda hareket etmesini bekleyebileceği modern şirketler bile iklim/çevre söz konusu olduğunda toplumla kader birliği yaptıkları anlayışından hareketle etik terimlerle iletişim kurmaktadır.

Bu çalışma, medyanın iklim değişikliği ile ilgili söylemi şekillendirmede merkezi rol oynadığı temel varsayımından hareketle iklim değişikliğinin neden olduğu göçün medyadaki tasvirine odaklanmakta ve Türk çevrimiçi haber medyasında yer alan iklim göçüne ilişkin haberlerin analizini gerçekleştirmektedir. Türkiye göçmenler ve geçici sığınmacılar için hedef ülkedir ve bu iklim değişikliği ya da çatışmalardan kaynaklanan güvenlik riskleri noktasında ülkedeki siyasi politikalar açısından olduğu kadar toplumsal çatışmalar açıdan da problem teşkil etmektedir. Çalışma, medyanın iklim değişikliği söyleminin ahlaki boyutunu tanımlamakta, haber medyasının iklim göçü sorununu nasıl çerçevelediğini tartışmakta ve mevcut literatüre katkı koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada, farklı ideolojik görüşlere sahip üç haber portalı (cumhuriyet.com.tr, milliyet.com.tr ve yenicaggazetesi.com.tr) analiz edilmektedir.

İklim değişikliği ve göçe ilişkin Türk haber medyasındaki söylem kalıplarının ana bileşenlerini tanımlamayı ve görüntülerin metinle ilişkisini ortaya koymayı hedefleyen çalışma şu soruları sormaktadır. İklim değişikliği kaynaklı göçe ilişkin söylemler Türk çevrimiçi haber medyasında nasıl inşa ve temsil edilmektedir? Haber medyası algıları oluşturmak için ne tür görüntüler kullanmaktadır? Haber medyasında iklim değişikliği kaynaklı göç tasviri, kamuoyunun iklim kaynaklı göç anlayışını ve politika kararlarını potansiyel olarak nasıl etkilemektedir? İklim kaynaklı göç haberlerinin baskın çerçeveleri nelerdir? Soruların yanıtlarını ortaya koyabilmek amacıyla çalışmada; öncelikle iklim değişikliği kaynaklı göçe ilişkin medya söylemleri ve çerçeveleri açıklanmakta, ardından iklim değişikliği ve gazetecilik normları tartışılmaktadır. Analitik çerçeve ve metodolojinin yer aldığı son bölümde ise Türk medyasının iklim kaynaklı göçle ilgili temsillerinin eleştirel söylem analizi gerçekleştirilmektedir.

İklim değişikliğinin etik, politik ve normatif boyutlarını esas alan çalışma, haber portallarındaki metin ile görsellerin analizinden ve elde edilen bulgulardan yola çıkarak bu alandaki güncel tartışmaya ışık tutmaktadır. Çalışmanın iklim kaynaklı “ekolojik göçe” ilişkin iletişim stratejilerinin geliştirilmesi noktasında bilimsel bilgiye katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KAYNAKLI GÖÇE İLİŞKİN MEDYA SÖYLEMLERİ VE ÇERÇEVELERİ

İklim değişikliği insan eliyle ortaya çıkan sera gazının yol açtığı ve artan sıcaklıkların biyolojik çeşitliliği, ekosistemi yok etme riski yarattığı politik, ekonomik ve ekolojik boyutları olan küresel bir kriz olarak tanımlanmaktadır. İklim krizi gıda güvenliğinden, sağlığa pek çok alanda insan yaşamını tehdit etmekte, farklı sosyo-ekonomik yapıya sahip toplumlar tarafından farklı oranlarda hissedilmektedir. İklim değişikliğinin olumsuz etkileri nedeniyle insanlar evlerini, ülkelerini terk etmekte ve gelecek senaryolarında durumun daha da kötüye gideceği öngörülmektedir. İklim değişikliği araştırmaları alanında, iklim ve göç arasındaki etkileşimler giderek, iklim değişikliğinin etkilerine maruz kalmanın, toplulukların duyarlılığının veya sosyoekonomik duyarlılığın bir fonksiyonu olarak tanımlanan, insanın iklim değişikliğine karşı savunmasızlığı bağlamına yerleştirilmektedir. Savunmasızlık (hasara açıklık, zarar görebilirlik, kırılabilirlik) bireyin veya toplumun olası bir afetin etkilerini önceden tahmin edip mücadele edebilme potansiyelinden göreceli olarak yoksun olması hali olarak nitelendirilmektedir (Koç Akgül, 2017). İklim değişikliği ve değişikliğinin, insan göçünü ve yerleşim modellerini etkileme potansiyeline sahip olduğu uzun zamandır kabul görmektedir. İklim değişikliği, iklim göçü etkilerini azaltmak için acil eylem gerektiren küresel bir krize dönüşmektedir. İklim değişikliği kaynaklı göçün nasıl çerçevelendiği, sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerinin üretilmesi noktasında kritik önem arz etmektedir.

Bir kavram ve araştırma alanı olarak çerçeveleme, birçok sosyal bilim disiplini içermektedir. Çerçeveleme kamu işleri ve politikaya uygulandığı şekliyle iletişimin vazgeçilmez alanlarından biri olarak nitelendirilmektedir. Çerçeveleme her zaman neyin dahil edilip, neyin edilmeyeceğine dair kararları içerdiğinden, bilgiyi çerçevelemenin nesnel bir yolu bulunmamaktadır. Bilimsel bulgular politika yapıcılara veya kamuoyuna iletildiğinde, iletişimciler bilim insanlarının mesajı çerçevelemeleri ile mevcut değerler arasında bir köprü kurabilmek için izleyicilerin değerlerinin farkında olmak zorundadır. Değerler, bilim insanlarının kamuoyunu bilgilendirme sorumluluğu açısından da önem taşımaktadır. İletişim ve sosyoloji çalışmalarında sosyal yapılandırmacı bakış açılarından yola çıkan çerçeveleme, kültürel olarak paylaşılan, inşa edilmiş anlamların, bireylerin kimliğine ilişkin iddialara başvurmak ve altta yatan bir nedene yönelik sorumluluk duygusu uyandırmak için kasıtlı olarak konuşlandırılması anlamına gelmektedir (Benford ve Snow, 2000). Belirli bir anlamı teşvik etmek ve onu iletilen bir metinde öne çıkarmak için gerçekliğin belirli bir yönünün vurgulanması, vurgu çerçeveleme olarak tanımlanmaktadır (Entman, 1993). Vurgu çerçevelerinin siyasi görüşler üzerindeki birincil etkisi, belirli politika konularına yönelik görüşleri etkilemesinden kaynaklanmaktadır. Bu tür etkiler çok çeşitli konularda, deneysel çalışmalarla da kanıtlanmaktadır. Çevre politikası görüşleri söz konusu olduğunda, iklim değişikliğinin yerel (küresel) etkilerine veya algılanan olumsuz sonuçlarına ilişkin örneklerle karşı karşıya kalmak, hem iklim değişikliğinin ciddi bir sorun olduğu algısını hem de bu soruna yönelik politika eylemlerine desteği artırmaktadır (Oxley, 2020). Çerçeveler, belirli bir trendi oluşturan yorumlayıcı hikayelerden oluşmaktadır.

Çerçeveleme, bir konunun ne olduğunu, kimin sorumlu olduğunu ve ne yapılması gerektiğini iletmek için izleyicilere ve ortamlara göre uyarlanmış belirli mesajların kullanılması olarak açıklanmaktadır (Iyengar, 1996). İklim değişikliğine uygulanan çerçeveler, diğerlerinin yanı sıra kamuya hesap verebilirlik, ahlak, etik ve bilimin kesinliği veya belirsizliğini kapsamaktadır (Nisbet ve Newman, 2015). Çerçeveleme, çevresel iletişimi, özellikle iklim değişikliğini anlamının ve analiz etmenin popüler bir yolunu temsil etmektedir (Comfort ve Park, 2018). Teorik olarak, politikacılar veya iletişimciler, kamusal iletişimi şekillendirmek için aktif olarak çerçeveler oluşturmaktadır; bu süreç aynı zamanda *stratejik çerçeveleme* olarak da adlandırılmaktadır (Matthes, 2014). Stratejik çerçeveler, çerçevelerin daha baskın hale geldiği ve dolayısıyla kamusal söylemi şekillendirebildiği çerçeveleme olarak adlandırılmaktadırlar. Gazeteciler ilginç ve çekici haber raporları hazırlamak, politika yapıcılar ise politika seçeneklerini tanımlamak için

çerçeveleri kullanmaktadırlar. Medya anlatılarında, çevresel krizlerle ilgili tartışmaların politik aktörler üzerinden çerçevelenmesi, onlara ayrıcalık tanınması iklim krizi hakkında politikacılara söylemsel kontrol sağlamak ve insanlar bilimsel bilgiye sahip uzmanlar yerine gezegeni kurtarması için çoğunlukla politikacılara yönelmektedirler. Bu durum iklim değişikliği tartışmalarının siyasallaşmasına ve etkin kamuoyu baskısı ile karar alıcıların olumlu adımlar atmasına yol açmaktadır. Aksi takdirde kamuoyu desteği tam olarak ortadan kalkmaktadır. İzleyiciler bir konuyu anlamlandırmak ve tartışmak için çerçevelere güvenmektedirler. Gazeteciler, konuları izleyici odaklı bir şekilde çerçevelenerek, bilgiyi kısaltarak veya karmaşık konuların eksik kısımlarını basitçe ileterek, halkın ve politika yapımcıların kamu ve politika gündemlerindeki belirli konulara bakış açısını etkilemeye çalışmaktadırlar.

İklim değişikliği göçü gibi karmaşık ve belirsiz konular, iklim politikası oluşumunda tartışmaya açılması gereken ahlaki ve etik boyutları olan birçok soruyu gündeme taşımaktadır. İklim değişikliği göçü sadece bir çevre sorunu olarak değil, aynı zamanda sürdürülebilir bir kalkınma hedefi ya da güvenlik politikaları olarak da çerçevelenebilmektedir. Kamuoyunun iklim değişikliğinin kapsamlı etkilerini, iklim değişikliği göçünü azaltma ve uyum stratejilerini içeren politikaları anlaması giderek güçleşmektedir.

Göçmenlerin medyadaki temsillerine ilişkin literatür, göçmen ve mültecilerin hem bir kurban hem de ev sahibi ülkenin vatandaşları için bir güvenlik tehdidi olarak tasvir edildiğini ve birbirine zıt çerçevelerle sunulduğunu göstermektedir. Medyanın, iklim değişikliği bağlamında göç eden insanlara yönelik sunumunun, genel olarak göçmenleri ve mültecileri tasvir etmesinden çok da farklı olmadığı belirtilmektedir. İklim değişikliği kaynaklı göçün medya temsilleri üzerine yapılan akademik çalışmalar, gelişmiş ve geleneksel olarak ev sahibi ülkelerdeki medyanın, iklim değişikliğinin etkilerinden kaçan insanları kurban olarak, evlerini terk etmeye zorlanan veya dünyanın sosyal düzenine yönelik potansiyel bir tehdit olarak tasvir ettiklerini ortaya koymaktadırlar (Sakellari, 2021). İklim kaynaklı göçün güvenlik tehdidi olarak kavramsallaştırılması, özellikle iklim değişikliğine ilişkin medya anlatılarında yaygın şekilde kurgulanmaktadır. Bu ana nedeni iklimle bağlantılı kaynakların kıtlığı, nüfus hareketleri ve şiddetli çatışmalar arasında (ampirik kanıtlar zayıf olmasına rağmen) açık bir nedensellik bulunduğu iddialarından kaynaklanmaktadır.

3. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE GAZETECİLİK NORMLARI: BİLGİ AKTARIMINDA ETİK YAKLAŞIMLAR

Gazetecilik etik kodları mesleğin üzerine inşa edildiği ve gazetecilik davranışlarına rehberlik etmesi beklenen temel çerçeveden oluşmaktadır. Haber ve gazeteciliğe olan güvenin giderek azaldığı günümüz medya ortamında, mesleğin etik standartlarını korumak ve onları yeni gerçeklere uyarlamak kritik hale gelmektedir. Gazetecilik finansman, kaynak sağlama ve tüketim açısından köklü bir şekilde değişmekte, hatta dönüşmektedir.

İklim değişikliği gibi modern endüstriyel toplumun gelişiminin olumsuz sonuçları, sosyolojik açıdan modern riskler olarak nitelendirilmektedir (Beck, 2009). İklim değişikliğine ilişkin kamuoyu söyleminin kendisinin öncelikle riskler hakkında olduğu ifade edilmektedir. İklim krizinin mevcut riskleri artırdığı, ekosistem için yeni riskler yaratacağı ve 21. Yüzyılda biyolojik çeşitliliğin hızla yok olacağı öngörülmektedir. Medya, iklim değişikliği alanında risk yaratan sorumsuz endüstrileri ve hatalı politikaları eleştirmekte, kamuoyu önünde teşhir etmektedir. Böylece toplum, iklim değişikliği sorununun doğasında var olan karmaşıklığın 'ahlaki karşılığı' ile donatılmakta ve riskler hakkındaki kamusal söylem bir 'ahlaki fırtınaya' yani çevreye ve çevreye karşı sorumluluk hakkında kapsamlı bir söyleme dönüştürülebilmektedir (Gardiner, 2006). Ahlak, toplumu karakterize eden normlar, davranış modelleri, erdemler ve değerler

kompleksini içermektedir. Değerler küresel olarak yayılmakta, ancak homojen oldukları varsayılmamaktadır. Dünya kültürü, çevreyi koruma, barış veya adalet gibi değerlerden vatanseverliğe ve hatta milliyetçiliğe kadar farklı gruplar tarafından önemli kabul edilen çok çeşitli değerleri kapsamaktadır. İklim değişikliği alanında medya tarafından yayılan etiğin bir sorumluluk etiği olduğu açıkça dile getirilmektedir (Dhanda ve Hartman, 2011). Sorumluluk etiğini merkeze alan çerçevelemenin, medyanın kendi dinamikleriyle ilgili olduğu belirtilmektedir. Çatışma, dram, felaket, iklim kaynaklı göç medyanın haber seçim ve sunumunda geçerli kriterler olarak yoğun şekilde tercih edilmektedir. İklim değişikliği söylemi, iklim değişikliği sorunuyla mücadelenin potansiyel çözümü olarak sorumluluğa dikkat çekmektedir. Sorumlu eylem, sürdürülebilir ve adil olanın altını çizmektedir.

Medya, çevre sorunlarının tanımlanması ve yorumlanmasında kilit aktörlerden biri olarak sahayı diğer aktörlerle paylaşmaktadır. Medya, iklim değişikliği alanında toplumsal aktörlerin konumlarının yanı sıra, olayların ve sorunların söylemsel inşasını geliştirmektedir (Carvalho, 2008). Bu söylem ahlak, etik iddialar ve değerleri içermektedir. W. Lance Bennet (1996), haber kapsamını etkileyen ve kısaca siyasi normlar, iş normları ve profesyonel normlar olarak özetlenen üç normatif gazetecilik düzeninden bahsetmektedir. Fieser (2000), ise etik ile ilgili üç ana düşünce ekolünü tartışmaya açmaktadır: meta etik, normatif etik ve uygulamalı etik. Uygulamalı etik, tıp ve iş etiği gibi belirli bağlamlarda sonuçsal ve sonuçsuz yaklaşımları birleştiren bir düşünce okulu olarak nitelendirilmektedir. İş etiği ahlaki açıdan doğru davranmayı sağlayacak kurallar, standart ve ilkeler setinden oluşmaktadır.

Haber üretim koşulları, çağdaş gazetecilik normları ile önemli ölçüde kesişmektedir. Bu nedenle iklim kaynaklı göçe ilişkin haber çıktılarını anlamak önemli hale gelmektedir. Boykoff ve Boykoff (2007), iklim değişikliği ile ilgili haber seçimi ve haber içeriğini etkileyen birinci dereceden gazetecilik normlarını kişiselleştirme, drammatizasyon ve yenilik olarak tanımlamaktadır. Kişiselleştirmede medya güç, bağlam ve sürece odaklanmak yerine siyasi savaşa kilitlenmiş bireysel iddiacılara kanalize olarak sosyal sorunları kişiselleştirmektedir. Drammatizasyon haber içeriğini önemsizleştirmeye hizmet edebilmekte, heyecan veya tartışma duygusu taşımayan haberlerin engellenmesine yol açabilmektedir. Gazeteciliğin diğer bir normu ise yenilik eğilimi olarak nitelendirilmektedir. İklim değişikliği kaynaklı göç ile ilgili haber seçimi yapılırken yayınlanmasını sağlayan şey yeni olmasıdır. Bu üç birinci dereceden gazetecilik normu bir dizi ikinci dereceden gazetecilik normunu başlatmaktadır. Otorite düzeni ve denge. İklim haberleri üretilirken gazeteciler haber aktörleri olarak çoğunlukla siyasi figürlere (hükümet yetkilileri, iş dünyasının liderleri vs.) yer verme eğilimini sürdürmektedir. Halkın otorite figürlerine olan güveni iklim politikası karar alma sürecini etkilemekte ve küresel krizin çözümüne katkı sağlayabilmektedir. Gazetecilerin göç, çatışma, güvenikleştirme gibi karmaşık konularda uzmanlar, politikacılar, bilgi kaynakları ve hedef kitleler arasında denge normunu koruması beklemektedir.

4. ANALİTİK ÇERÇEVE VE METODOLOJİ

Bu çalışma, Türk çevrimiçi haber medyasında yer alan iklim göçüne ilişkin haberlerin metinsel ve görsel eleştirel söylem analizini (CDA), metinlerin ve görsellerin inşasını yönlendiren temel fikirleri belirlemek için de hem metinsel hem de görsel söylemlerin altında yatan çerçevelerin analizini gerçekleştirmektedir. Çerçeve analizi iklim göçünün genel olarak etiketlenmesinin anlaşılmasını sağlarken, CDA anlam oluşturma ayrıntılarına ve belirli biçimlerine dikkat çekmektedir. Söylem yaklaşımı, dünya anlayışımızı ve onun içindeki etkileşimlerimizi şekillendirmede dilin önemini kabul etmekte ve her söylem, kendi dilinin içine yerleşirken aynı

zamanda dünya hakkındaki ortak varsayımlara ve çekişmelere dayanmaktadır (Dryzek, 2005). Metinsel CDA için analitik çerçeve (tablo,1): yüzeysel tanımlayıcılar, tanınan ve inşa edilen temel varlıklar, iklim değişikliği kaynaklı göç hakkındaki varsayımlar, etmenler ve bunların nedenleri, temel metaforlar, diğer retorik araçlar ve normatif yargılar olmak üzere altı ana bileşen içermektedir (Doulton ve Brown, 2009)².

Tablo 1. Doulton ve Brown'dan (2009), uyarlanan gazete makalelerinin CDA' sı için analitik çerçeve.

Söylem Bileşenleri
<i>Yüzey tanımlayıcılar:</i> gazete, tarih, yazar, makalenin başlığı
<i>Tanınan veya inşa edilen temel varlıklar:</i> İklim değişikliği kaynaklı göç nasıl anlaşılır? Farklı bilgi kaynaklarına ilişkin söylem ve otoritenin ontolojisi
<i>İklim değişikliği ve göçe ilişkin varsayımlar:</i> İklim değişikliğinin insan nüfusu üzerindeki etkileri nerede, ne zaman ve nasıl yaşanacak?
<i>Temsilciler ve güdüleri:</i> Kilit aktörler, çıkarları ve güdüleri
<i>Metaforlar ve diğer retorik araçlar:</i> Bir durumu belirli bir şekilde ortaya koymak için kullanılan metaforlar
<i>Normatif yargılar:</i> İklim değişikliği kaynaklı göçü ele almak için ne ve kim tarafından yapılmalı?

Araştırma kapsamında analiz edilen çevrimiçi haber medyasının belirlenmesinde haber sitelerinin ideolojik yaklaşımları belirleyici olmuştur. Cumhuriyet, Milliyet ve Yeniçağ Gazetesi haber portallarında 01 Ocak 2022 ve 10 Ağustos 2023 tarihleri arasında yayınlanan ve sadece "iklim kaynaklı göç" "iklim göçü" sözcükleri ile yapılan aramalar sonucunda elde edilen toplam 11 adet iklim kaynaklı göç haberi metinsel CDA ile ilgili olarak Tablo 1' de belirtilen çerçeve uygulanarak analiz edilmiştir. Haberde kullanılan sözcük seçimi baz alınarak altı söylem belirlenmiş ve bu söylemlere eşlik eden toplam 82 görselin eleştirel görsel analizi gerçekleştirilmiştir. Söylemler ve buna ilişkin görsel anlamlar Tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2. Söylemler ve İlgili Görsel Anlamlar

Söylemler	Görsel Anlamlar
Afet/Felaket	İklim nedeniyle yerinden edilmiş insanların anlık görüntüleri. Farklı bir dünya: hasarlı altyapı, afet ve terk edilmiş alanların görüntüleri, Mülteci imgesi, kitleselleştirme ve pasifleştirme
Risk	Kurak gezegen manzaraları ve insanların görünmezliği, Farklı bir dünya: hasarlı altyapı, afet ve kuraklık nedeniyle terk edilmiş alanların görüntüleri Mülteci imgesi, kitleselleştirme ve pasifleştirme
Kriz	Manzaralar ve yerel topluluklarının görünmezliği: iklim nedeniyle yerinden edilmiş insanların anlık görüntüleri Farklı bir dünya: hasarlı altyapı, afet ve kuraklık nedeniyle terk edilmiş alanların görüntüleri Mülteci imgesi, kitleselleştirme ve pasifleştirme
Güvenlik	Manzaralar ve insan topluluklarının görünmezliği: iklim nedeniyle yerinden edilmiş insanların anlık görüntüleri Farklı bir dünya: hasarlı altyapı, afet ve terk edilmiş alanların görüntüleri
Entegrasyon/Adaptasyon	İklim nedeniyle yerinden edilmiş insanların anlık görüntüleri Farklı bir dünya: hasarlı altyapı, afet ve terk edilmiş alanların görüntüleri
Kesin Olmayan Gelecek	Kurak manzaralar ve yerel toplulukların görünmezliği, Farklı bir dünya: hasarlı altyapı, afet ve terk edilmiş alanların görüntüleri İklim nedeniyle yerinden edilmiş insanların anlık görüntüleri

² Araştırmada kullanılan yöntem Doulton & Brown (2009), tarafından uyarlanan ve Dryzek (2005)'in geliştirmiş olduğu çevresel söylem yaklaşımı ile Carvalho (2000)'nun medya metinleri analizini temel almaktadır.

Analiz edilen çevrimiçi haber medyasında iklim değişikliği ve göçle ilgili altı söylem belirlenmiştir. Afet/Felaket (3 haber), risk (4 haber), kriz (9 haber), güvenlik (6 haber), entegrasyon/adaptasyon (2 haber), kesin olmayan gelecek (2 haber). Söylemler ve söylemlerin altında yatan çerçeveler aşağıda açıklanmıştır.

Afet/Felaket: Politik, Ekonomik İstikrarsızlık, Çatışmalar, Göç

- Dünya Bankası raporuna göre iklim değişikliği Güney Asya, Latin Amerika, Sahra Altı Afrika, Kuzey Afrika, Doğu Asya, Pasifik, Doğu Avrupa, Orta Asya'da giderek daha etkili şekilde göçleri tetikleyecek ve eğer önlem alınmaz ise 2050'ye kadar 216 milyondan fazla insan su, gıda kıtlıkları ve aşırı hava olayları yüzünden göçe zorlanacaktır (Yıldırım, *Milliyet*, 05 Temmuz 2022, BBC Türkçe, *Milliyet*, 17.02.2022).
- Uzmanlar çatışma, eşitsizlik ve iklim krizi gibi nedenlerle yeni bir yaşam arayışındaki mülteciler ve göç hareketliliğine ilişkin değerlendirmelerde bulundu: Çatışmaların barışçıl yolla çözülmesi, iklim krizini yaratan sistemin sorgulanması, yoksulluğun nedenlerinin önlenmesi göç hareketliliğini olumlu yönde etkileyecektir. Asya, Avrupa ve Afrika'nın kesiştiği bir noktada yer alan ve çevresinde politik ekonomik istikrarsızlığın yaşandığı pek çok ülke ile komşu olan Türkiye, göç sorununu en fazla hisseden, ayrıca 10 milyonu aşkın mülteciye ev sahipliği yapmaktadır (Doğan ve Cengiz, *Cumhuriyet*, 20 Haziran 2023).

Afet/felaket analiz edilen tüm haber sitelerinde en yaygın söylemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İklim değişikliğinin ve kaynaklara kısıtlı erişimin politik, ekonomik istikrarsızlığı, çatışmaları ve kitlesel göçü nasıl tetiklediğini göstermekte, önümüzdeki on yıllarda Güney Asya, Latin Amerika, Sahra Altı Afrika, Kuzey Afrika, Doğu Asya, Pasifik, Doğu Avrupa, Orta Asya'yı kapsayan oldukça geniş bir coğrafyada giderek daha etkili olmaya başlayan göç dalgasını ve iklim göçünün doğru yönetilmesinin önemini vurgulamaktadır. İklim mültecileri, ev sahibi ülkeler için risk, çatışma potansiyeli taşıyan bir sorun olarak algılanmaktadır. İklim değişikliğinin en fazla yoksul ülkeleri etkileyeceğine, gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere doğru kitlesel göç hareketinin yaşanacağına ve gelecekte daha büyük mülteci krizlerine işaret etmektedir. Kilit aktörler olarak bilim insanlarının açıklamaları bu görüşü desteklemektedir.

Risk: Doğal Afetler, Ekolojik Mülteciler, Göç

- Deniz seviyesinin yükselmesi, erozyon, tsunami, kuraklıklar ve seller gibi doğa olayları sonucunda tarımsal alanlarda verimliliğin düşmesi ve biyolojik çeşitliliğin azalmasına bağlı olarak "ekolojik mülteciler" yaşamlarını sürdürmekte zorlanacak, yeni yaşam alanları arayacaklardır. Kırsalda göç nedeniyle ortaya çıkabilecek başta gıda güvenliği ve üretim daralması, tarım alanlarının atıl kalması gibi iklim değişikliğine bağlı göç ve olumsuz risklere karşı çalışmalar yapılmalıdır. (Yıldırım, *Milliyet*, 05 Temmuz 2022).
- Avrupa Merkez Bankası (ECB) ve Potsdam İklim Etkisi Araştırma Enstitüsü'nün iklim değişikliğinin makroekonomik etkilerindeki hızlı değişimi incelediği araştırması, küresel ısınma nedeniyle iklim göçünün yaşandığını, kuraklık ve aşırı sıcak hava dalgalarının sıklığındaki artışının Sahra Altı Afrika toplulukları için risk oluşturduğunu ortaya koymaktadır (Anadolu Ajansı, *Cumhuriyet*, 4 Temmuz 2023).
- IDMP (Entegre Kuraklık Yönetimi Programı) iklim kaynaklı risklerle mücadelede ortak hareket edilmesinin yarar sağlayacağını öngörmekte (*Yeniçağ*, 16 Haziran 2023).

İklim değişikliğine bağlı olarak yaşanan ekolojik göçün özellikle kırsalda ve kırılgan yoksul ülkelerde artan oranda risk oluşturduğuna dikkat çekilmektedir. Uluslararası normlar ortak

paydada buluşmanın ve kamuoyu bilinci oluşturunun iklim değişikliğine bağlı göçlerle mücadelede kolaylaştırıcı ana unsur olduğunu savunmaktadır.

Kriz: Deniz Seviyesinin Yükselmesi, Tarım Alanlarının Sular Altında Kalması ve Kıt Kaynaklar Nedeniyle Yaşanan Kitlesele Zorunlu Göç

- İklim değişiklikleri en çok deniz seviyesinde yükselmeye neden olmakta, okyanuslar ısındıkça, kuzey denizindeki buzullar erimekte ve deniz seviyesi yükselmektedir. Buna bağlı olarak bu bölgelerde tropik fırtınalar artmakta, sel yaşanmaktadır (*Yeniçağ*, 08 Temmuz 2022).
- Şu anda iliklerimize kadar hissettiğimiz önemli bir iklim krizinin yaşandığını belirten Prof. Şen'e göre geçtiğimiz 10 yıl dünyanın en sıcak 10 yılı oldu. İklim krizinde küresel farkındalığı yaratması gerekenler karar vericiler olan hükümetlerdir (*Şişman, Milliyet*, 25 Şubat 2022).
- Kolombiya Üniversitesi ve New York Şehir Üniversitesi araştırmacıları tarafından yayımlanan ve Orta Amerika ile Meksika'da şehirlere iklim krizinden kaynaklı olası göç hareketlerini inceleyen çalışmaya göre iklim krizi nedeniyle 2050 yılına kadar bu bölgedeki şehir merkezlerine 10,5 milyon kişinin göç etmesi söz konusu olabilecek (BBC Türkçe, *Milliyet*, 17 Şubat 2022).
- İklim krizi nedeniyle dünyada ortalama sıcaklık sanayi öncesi döneme göre 1,1°C arttı. Sıcaklığa bağlı kuraklık nedeniyle dünyanın farklı bölgelerinde çeşitli krizler yaşandı ve insanlar göç etmek zorunda kaldı. Kuraklığın 2050 yılına kadar küresel nüfusun yarısından fazlasını etkilemesi, Latin Amerika'da ise tarım arazilerinin yarılarının çölleşme tehlikesi ile karşı karşıya kalması beklenmektedir. Son on yılda Avrupa'da yaşanan kuraklığın maliyetinin 27 milyar doların üzerinde olacağı tahmin edilmektedir. BMMYK (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği)'nin yaptığı çalışmalara göre iklim kaynaklı göç krizinden yoğun olarak kadınlar ve çocuklar etkilenmektedir. Araştırmalar, iklim göçünün toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çekmektedir (*Yeniçağ*, 16 Haziran 2023).
- Afgan yetkili ülkede üst üste kuraklık yaşandığını, kuraklık ve susuzluktan en çok Hilmen vilayetinin etkilendiğini, bu bölgedeki insanların birçoğunun kuraklık ve susuzluk nedeniyle başka vilayetlere göç ettiğini belirtti (*Anadolu Ajansı, Cumhuriyet*, 28 Temmuz 2023).

İklim değişikliği nedeniyle yaşamın tehdit altında olduğuna, özellikle yoksul ülkelerde yaşayan milyonlarca insanın deniz seviyesinin yükselmesi ve kıt kaynaklar nedeniyle göçe zorlanacağına, ayrıca bu alanda farkındalığın yaratılması noktasında sorumluluğun öncelikle hükümetlere ait olduğuna vurgu yapılmaktadır. Özellikle uluslararası örgütler ve bilim insanları iklim değişikliğine bağlı göçün yıkıcı etki ve sonuçlarını hatırlatarak savunmasız topluluklarla, dezavantajlı grupta olan kişilere yönelik çalışmaların gerekliliğinin aciliyetini teyit etmektedirler.

Güvenlik: İstilacı Yabancı Tür, Bulaşıcı Hastalık Taşıyıcısı, Milli Güvenlik Sorunu

- Ülkelerin yüzde 70'inden fazlası, iklim kaynaklı değişikliklerin yarattığı etkileri ulusal güvenlik sorunu olarak tanımlıyor (*Yeniçağ*, 16 Haziran 2023).
- Küresel bir krize dönüşmeye başlayan iklim değişikliği Milli Güvenlik Kurulu (MGK)'nda düzensiz göçlerden iç karışıklıklara, devletler arası çatışmalara kadar pek çok sorunu

tetikleyebilecek milli güvenlik sorunu olarak nitelendirildi (*Cumhuriyet*, 9 Ağustos 2023; Anadolu Ajansı, *Yeniçağ*, 9 Ağustos 2023; Hasan, *Milliyet*, 10 Ağustos 2023).

- Göç nedeniyle sınır kapılarından ülkemize girebilecek istilacı yabancı türlerin önlenmesine yönelik olarak sınır kapılarında kontrol mekanizması kurulmalıdır (Yıldırım, *Milliyet*, 05 Temmuz 2022).
- İklim değişikliği nedeniyle su ve gıdaya erişim ciddi oranda tehdit altında bulunmakta, Afrika ve Güney Asya bölgelerinden Avrupa ve Türkiye'ye göç dalgası beklenmektedir. Nispeten daha fakir ülkelerden göç yoluyla gelecek insanların taşıyacağı bulaşıcı hastalıklar toplum sağlığını tehdit edebilecektir (Şişman, *Milliyet*, 25 Şubat 2022).

İklim değişikliğinin etkileri dünyanın pek çok ülkesi tarafından ulusal güvenlik sorunu olarak nitelendirilmektedir. Göçün, ev sahibi ülke ve özellikle de milyonlarca geçici sığınmacıyı barındıran ve göç yolu üzerinde bulunan Türkiye gibi ülkeler için devletler arası çatışmalar, bulaşıcı hastalıklar, iç çatışmalar, ekonomik ve politik istikrarsızlık, istihdam başta olmak üzere ciddi bir tehdit oluşturduğu ve ülkenin giderek beka sorunu haline geldiği sıklıkla dile getirilmektedir. İklim kaynaklı göç konusunda ulusal ve uluslararası aktörlerin ortak hareket etmeleri ve sorunu çözebilecek gerekli önlemleri uyum içinde almaları önerilmektedir. Genellikle ekolojik mültecilere olan yaklaşım ev sahibi ülke halkının diğer göçmenlere karşı yaklaşımı ile paralellik göstermekte, güvenlik tehditti yaratan kitle olarak toplum tarafından ötekileştirilmektedirler.

Entegrasyon/Adaptasyon: Uyum Mücadelede Anahtardır, Ortak Hareket Edilmeli

- İklim değişikliğine karşı yapılabilecek tek şey her alanda uyum sağlamak ve yaşanabilecek olumsuzlukları minimize etmek için tedbir almaktır (Şişman, *Milliyet*, 25 Şubat 2022).
- Toplumdaki mülteci karşıtlığı göçmenlerin yasal çalışma izinleri olsa dahi iyi şartlarda çalışma taleplerini sindirebilmekte ve entegrasyonunu zorlaştırabilmektedir. Göç konusunda güvenlikçi politikalar çözüm üretememekte, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı konularının hukuki olarak daha kapsamlı bir şekilde ele alınıp düzenlenmesi gerekmektedir (Doğan ve Cengiz, *Cumhuriyet*, 20 Haziran 2023).

İklim değişikliğinin etkileri ile başa çıkma yollarının anahtarı her alanda uyum yaratmak ve böylece riski minimize etmek olarak açıklanmaktadır. Adaptasyon, göç eden insanların milliyetleri, ekonomik ve sosyal statüleri, mesleki becerileri ve geleceğe yönelik niyetleri açısından aynı şekilde kabul edilmesi, ötekileştirilmemesidir. Oysa göçmenler gittikleri ülkelerde kolay kolay kabul edilmemekte, ev sahibi toplum tarafından sıklıkla ötekileştirilmektedirler. İklim nedeniyle yerinden edilmiş insanları kapsayan yasal düzenlemelerin gerçek hayatta karşılığının olmaması ve göçmenlerin zor şartlarda çalıştırılmalarının yanı sıra ırkçılıkla suçlanmalarının, entegre edilememelerinin temel sorumluluğu siyasi iktidarlara birlikte tüm toplumdadır. Sorunları uluslararası sözleşmelerin dışında gelecek stratejileri ve bölgesel eylem planları ile ulusal ve yerel düzeyde çözmeye çalışmak istihdam ve yaşam alanlarının güvenli olmasına katkıda bulunacaktır.

Kesin olmayan gelecek: Korku

- Dünya nüfusunun giderek artması sonrası hastalıkların yayılması ve gıda kaynaklarının daha çabuk tüketilmesi göz önüne alındığında, 2050 yılı için öngörülen olaylar korkutuyor (*Yeniçağ*, 08 Temmuz 2022).

- Afganistanlı çevre ve su uzmanı, nüfusun çoğalmasıyla birlikte su tüketiminin arttığını ve suların azaldığını hatırlatarak, ülkede gelecekte daha çok su sorunuyla karşı karşıya kalınacağını belirtti (Anadolu Ajansı, *Cumhuriyet*, 28 Temmuz 2023).

İklim değişikliği nedeniyle insanların evlerini terk etmesi ve büyük yerleşim yerlerinde nüfusun giderek artması ekosistemde gıdadan sağlığa, su kaynaklarından enerjiye, teknolojiye güvenliğe kadar insanların içinde bulunduğu kötü senaryoya vurgu yapmaktadır. Söylemler gezegende ve yerelde ortak bir insanileştirmeye dikkat çekse de iklim göçünün tarihsel, ekonomik ve politik bağlamını, neden yoksul ülkelerin, belirli grupların iklim değişikliklerinin sancılı sonuçlarına karşı daha savunmasız, kırılgan olduğunu ne yazık ki kapsam dışı bırakmakta ve tartışmaya açmaktan kaçınmaktadır.

Hikayeler ve Görseller

Belirlenen söylemlerin görsel anlamları şu şekilde belirlenmiştir: Hasarlı altyapı, afet/ felaket iklim nedeniyle göçe zorlanan insanların anlık görüntüleri, kurak gezegen manzaraları, mülteci krizinin görüntüleri, iklim nedeniyle yerinden edilmiş insanların anlık görüntüleri.

Farklı bir dünya: Hasarlı altyapı, afet/felaket ve terk edilmiş alanların görüntüleri

En sık kullanılan görüntüler, susuzluktan çatlamış kurak topraklar, sular altında kalan yerleşim yerleri, eriyen buzullar, seller ve çocuklar, insanlar tarafından terk edilmiş alanlardır. Görüntülerin bazıları yoksul ülkelere aittir. Suya erişemeyen Afrikalı çocuklar, selin ortasında oynayan Pakistanlı çocuklar ve onları seyreden insanlar, kirli su birikintisi alanında resmedilen Afganlar, sadece bir kişinin avuçlarının arasında bulunan buğdaylar diğerlerinin ise açtıkları boş avuçlar iklim değişikliğinden en fazla yoksul ülkelerin etkilendiğini ortaya koymaktadır. Sanayinin kirletmiş olduğu dünyaya ilişkin görseller ise özellikle batının, sanayileşmiş ülkelerin bu alandaki sorumsuzluğuna ve gereken acil önlemlerin alınması yönündeki vurdum duymazlığına dikkat çekmektedir.

Manzaralar ve insan topluluklarının görünmezliği

Görüntüler çoğunlukla tezatlıklar üzerinden krizi ve geleceğin belirsizliğini anlatmaktadır. Ateş topuna dönmüş, eriyen, hızla parçalanarak gezegen görüntülerine eşlik eden yağmur ormanları, yemyeşil bir ormanın içinde akan şelaleler, buğday başakları ile dolu altın sarısı tarım alanları, mavi deniz ve balık sürüleri bugün sahip olduklarımızın yakın gelecekte yok olma riski ile karşı karşıya kaldığını, kriz ve belirsiz gelecek söylemlerini içermektedir. Ayrıca sular altında kalan yerleşim yerlerinin ya da mahşeri kalabalığı andıran insan yığınlarının yaşadığı şehir merkezlerinin, kalabalık kentlerin havadan odaklanılarak çekilmiş görselleri, okuyucuları her bir insanın benzersizliğinden uzaklaştırarak iklim değişikliğinin savunmasız kurbanları olan kitlelerin görünmezliğine hapsedmektedir.

Mülteci imgesi, kiteselleştirme ve pasifleştirme

İklim değişikliği kaynaklı göçe ilişkin gazetecilik hikâye anlatımındaki görsel sunumlar, aynı zamanda, felaket ve kriz söylemleriyle desteklenen, giderek önemli bir politik, ekonomik ve toplumsal soruna dönüşen göçmenlere atıfla gerçekleştirilmektedir. Analiz edilen gazetelerde konuyla ilgili tek bir fotoğraf kullanılmıştır ve görüntüdeki ana tema, dünyanın herhangi bir yerinde, insanların biricikliğinin tamamen göz ardı edildiği, göç yollarında tel örgüler arasına sıkıştırılmış, kadın çocuk ve yaşlılarında yer aldığı çaresiz ve pasivize edilmiş mülteci kitesidir. Afet/felaket krizle ilgili kullanılan tek görselde ise belirsizliği imgeleyen puslu bir sanayi kentine uzaktan bakan sırtı dönük erkek fotoğrafı ile kimliği önemsiz bireysel mülteciye odaklanılmıştır. Haberlerde kullanılan görsel tasvirler, okuyucuların iklim değişikliği nedeniyle yer değiştirmek

zorunda kalan ve yaşam alanlarını terk etmeye hazır olan insanları savunmasız, aciz ancak aynı zamanda tehdit oluşturan “ötekiler” olarak hayal etmelerine neden olmaktadır.

İklim değişikliği nedeniyle yerinden edilmiş insanların anlık görüntüleri

İklim göçünün medyada yer alan görsel anlatıları, afet/felaket, risk, kriz, adaptasyon ve kesin olmayan gelecek söylemlerini destekleyecek şekildedir. Yükselen suların altında kalan yerleşim yerleri, selin ortasında bisiklete binen insanlar, suyun çekildiği kurak arazide bir avuç su birikintisine bakan siyahi çocuk, iklim değişikliği ile mücadele eden bilim insanları, selin ortasında eğlenen çocukları seyredenler, bulaşıcı hastalık ve ölüm riski ile karşı karşıya olan yaşlı erkek ve kadınlar. Tüm bu görseller iklim kaynaklı göç metinlerinde daha insancıl bir temsili sunmaktadır.

Politikacılar ve Uzmanlar

İklim göçünün görsel anlatıları aynı zamanda politik hikâye anlatımını da içermektedir. Türkiye’de 09 Ağustos 2023 tarihinde toplanan Milli Güvenlik Kurulu (MGK)’nda iklim değişikliğinin küresel bir krize dönüştüğü, düzensiz göçler başta olmak üzere devletler arası çatışmalardan, iç karışıklıklara kadar pek çok sorunu tetikleyebileceği ve milli güvenlik sorunu haline geldiği belirtilmiştir. İncelenen çevrimiçi gazetelerin tümü Cumhurbaşkanı Erdoğan başkanlığında gerçekleştirilen MGK toplantısından fotoğraflarla haberi görselleştirmiştir. Ayrıca haber metinlerinde aktör olarak kullanılan uzmanların/bilim insanlarının yakın plan fotoğrafları bilimin iklim değişikliği alanındaki önemini ve medyanın iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik her türlü çalışmayı desteklediğini, bu konudaki kararlılığı simgelemektedir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

İklim değişikliğinin kitlesel göç üzerindeki etkileri belirgin hale geldikçe, hedef ülkelerdeki insanların nasıl tepki vereceğini ve medyanın konuya ilişkin ne tür söylemler geliştireceğini anlamak/analiz etmek giderek daha önemli hale gelmektedir. Medya, iklim değişikliğinin neden olduğu göç gibi karmaşık konulara ilişkin kamuoyu algısını ve tutumunu şekillendiren, politika kararlarını etkileyen ana aktörlerden biri olarak etkinliğini artırmaktadır. Medya ideolojik yaklaşımına bağlı olarak iklim kaynaklı göçü farklı şekillerde çerçeveleyebilmekte, okuyucunun bu konuyu nasıl algılaması gerektiğini tasarlayabilmekte, kamuoyu algısını etkileyebilmektedir. Bazı medya kuruluşları "iklim mültecileri" çerçevesine odaklanarak iklimle ilgili olaylar nedeniyle yerlerinden edilenler için empati uyandırabilmekte, diğerleri bunu kitlesel göç nedeniyle potansiyel bir güvenlik tehdidi olarak çerçeveleyebilmektedir. İklim kaynaklı göçe ilişkin medya söylemi spekülasyon tartışmalardan giderek daha fazla kanıta dayalı haberciliğe doğru evrilmektedir. Bu durum, iklim faktörlerinin sosyal, ekonomik ve politik dinamiklerle etkileşimi de dahil olmak üzere konunun karmaşıklığını vurgulayan bilimsel anlayıştaki ilerlemelere paralel olarak gelişmektedir.

Türk haber medyasında iklim değişikliği ve göçe ilişkin hâkim söylem, iklim değişikliği nedeniyle oluşan kitlesel göçe odaklanmakta, iklim kaynaklı göçün yaratmış olduğu belirsizlik, çatışma, istikrarsızlık ve güvenlikleştirme haber metinleri üzerinden afet, felaket ve kriz baskın söylemleri ile okuyucuya iletilmektedir. Medya, bu söylemleri oluştururken, yeniden inşa ederken ve aktarırken, Batı'nın yardımı olmadan savunmasız olan ve yoksulların kurban olduğu görüşünü bir dereceye kadar sürdüren, gelişmekte olan dünya için yaklaşan bir felaket algısının medyadaki yansımaları ortaya koymaktadır (Doulton ve Brown, 2009). Araştırma kapsamında analiz edilen gazetelerde incelenen dönemde yalnızca 11 haberin yayınlanmış olması göçün ülke gündeminin ilk sıralarında yer aldığı Türkiye’de çevrimiçi haber medyasının iklim değişikliği ve iklim kaynaklı göçün etkilerine yönelik benzer yaklaşımlar sergilediklerini göstermektedir. Carvalho (2007), haber medyasının ideolojik yaklaşımının iklim kaynaklı göçün çerçevesinde temel

belirleyici olduğunu savunmaktadır. Analiz edilen tüm haber portalları ideolojik farklılıklarına rağmen iklim kaynaklı göçü iletme için söylemsel tehdit stratejisini kullanmakta, kriz ve güvenlik söylemleri tüm yayın organlarında en yüksek oranda bulgulanmaktadır. Gazetelerin çevrimiçi portallarında risk ve felaket söylemleri de benzer oranda ön plana çıkmaktadır. Entegrasyon ve adaptasyon söylemine Yeniçağ Gazetesi'nde, kesin olmayan gelecek söylemine ise Milliyet Gazetesi'nde rastlanmamaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular analiz kapsamında incelenen çevrimiçi haber portallarının bilim insanlarının, elit aktörlerin, politikacıların söylem çerçeveleri üzerinden iklim krizini tartışmaya açtıklarını ve iklim kaynaklı göç konusunda hükümetin resmi politikası ekseninde iklim göçmenlerine yönelik güvenlik tehdidi eleştirilerini olumlu şekilde destekleyen çerçeveler kullandığını ortaya koymaktadır. İnsan hareketliliğinin karmaşıklığı, çeşitliliği ve bunun sosyal, kültürel, politik bağlamla ilişkisinin göz ardı edilerek verilmesi göç karşıtı politika riskini artırmakta, mülteci entegrasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir. İklim göçmeni bağlamından kopararak, güvenlik sorunu haline getirilmekte ve bu yaklaşım ideolojik görüşleri ne olursa olsun gazeteler açısından farklılık sergilememektedir.

Göç, ekonomik değişime, siyasi istikrarsızlığa, şiddet ve suçun etkisine, hızla değişen toplumsal cinsiyet rollerine ve göç kalıplarını şekillendiren diğer birçok etkene dikkat etmeyi gerektirmektedir (Reichman, 2022). Türkiye'de iklim kaynaklı göçe ilişkin medyadaki yaklaşımın ekonomik, politik, toplumsal ve ulusal güvenlik tehdidi olarak kabul edilen göç konusundan etkilendiği görülmektedir. Bu retoriğin iklim kaynaklı göçmenlerle ilgili adil, kapsayıcı politikaların geliştirilmesinin önemine dikkate alınmamasına neden olduğu bilinmektedir. Üstelik bu yaklaşım sadece yoğun göç akışına ev sahipliği yapan ülkeler için değil, aynı zamanda göçle yakından ilgilenen uluslararası örgütler içinde geçerliliğini sürdürmektedir. Butros ve arkadaşları (2021), BM ve AB'nin resmi politika belgelerinde iklim kaynaklı göçe ilişkin perspektiflerini araştırdıkları çalışmalarında, her iki aktörün de iklim değişikliğinin potansiyel olarak sınır ötesi göçün artmasına yol açacağını düşündüklerini, BM'nin insan güvenliğine, AB'nin ise devlet güvenliğine odaklanma eğiliminde olduğunu ifade etmektedirler.

Medya izleyiciyi/okuyucuyu çekmek için sıklıkla sansasyonelliğe başvurmakta, göçü kriz şeklinde kurgulayarak, iklim kaynaklı göçün ölçeğinin ve aciliyetinin abartılmasını sağlayarak gereksiz korku ve ahlaki paniğe yol açmaktadır. Göç krizleri ile ilgili ahlaki panik, yabancı düşmanlığını tetikleyen düzensiz göç korkusundan ya da mültecilere duyulan şefkatten kaynaklanabilmektedir. Medyadaki abartı algıları çarpıtabilmekte ve iklim kaynaklı göçün gerçek kapsamının anlaşılmasını engelleyebilmektedir. Birleşik Krallık dahil olmak üzere sekiz Avrupa ülkesinde 2015 mülteci krizine ilişkin içerik analizi yöntemi ile analiz edilen 1200 haber mültecilerin sistematik biçimde siyasi, sosyal ve tarihsel aktörler olarak yanlış tanıtıldığını ve "bizim" ait olduğumuz toplulukların kapsamı dışında tutulduğu göstermektedir (Chouliaraki ve Zaborowski, 2017). Medya metinleri analizi, gelişmekte olan ülkelerdeki iklim göçüne daha fazla yer verildiğini belirlemektedir. Tüm görseller farklı coğrafyalardan örnekleri içermekte, medya aracılığıyla aktarılan bu gerçeklik okuyucu kitlesinin iklim göçü sorunlarını kendi ülkesinin dışında, uzaklardaki krizler olarak algılanmasını sağlamakta ve "öteki" retoriğine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Bu durum ulusal ölçekte göçe ilişkin politikaların, eylemlerin yetersizliğini meşrulaştırmakta, politikacılara yönelik eleştirileri ise bertaraf etmektedir.

Medya söyleminin çeşitlilik arz ettiğini, farklı yayın organları, bölgeler ve kültürler arasında farklılık gösterdiğini kabul etmek gerekmektedir. Bazı medya kaynakları bilimsel bulguları doğru bir şekilde temsil etmekte ve kamuoyunu bilgilendirmekte iken, diğerleri konuyu sansasyonel hale getirmekte veya yanlış iletme ve potansiyel olarak etkili politika tepkilerini engellemektedir. Medyanın iklim kaynaklı göçü tasvir etmesi sorumluluk, adalet ve dayanışma ile ilgili etik soruları gündeme getirmektedir. Medya, politika eylemini savunmada belirleyici bir rol üstlenebilmekte, potansiyel çözümleri ve uluslararası iş birliği ihtiyacını vurgulayan haberleri ile politika gündemlerini yönlendirebilmektedir. Medyanın kamu politikasını şekillendirme gücü ve potansiyeli göz önünde bulundurulduğunda iklim değişikliği, iklim kaynaklı göç ile ilgili yerel ve

uluslararası politikaların dizayn edilmesi ve hayata geçirilmesi, gelişmekte olan ülkelere bu konuda uluslararası örgütlerin destek vermesi, diğer aktörlerle birlikte medyanın üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi ve ancak çözüm odaklı bakış açılarının güçlendirilmesiyle gerçekleştirilebilmektedir. Medyadaki haberlere eleştirel yaklaşılması, güvenilir bilimsel kaynaklara atıfla konunun açıklanması, bireylerin iklim değişikliğinin neden olduğu göçle ilgili etik ikilemde kalmadan doğru bir bilinç ve/veya sorumluluk kazanmasına katkı sağlayacaktır.

Türk çevrimiçi haber medyasında iklim kaynaklı göçe odaklanan bu çalışma, analiz sonucunda iklim kaynaklı göçü çevreleyen altı ana söylem temasını belirlemiş (Afet/felaket, risk, kriz, güvenlik, entegrasyon/uyum ve belirsiz gelecek), her söylem teması, altta yatan anlamlarını ve imalarını ortaya çıkarmak için eleştirel olarak analiz edilen belirli görsel temsillerle ilişkilendirilmiştir. Söylemler hem yaygındır hem de iklim kaynaklı göçü farklı açılardan tasvir etmektedir. Afet/felaket söylemi sıklıkla göçmenleri mağdur veya tehdit olarak çerçevelemekte ve iklimle bağlantılı yerinden edilmenin acil etkisini vurgulamaktadır. Risk söylemi, tarımsal verimliliğin azalması ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi ekolojik göçün görünmez sonuçlarına, kriz söylemi artan deniz seviyeleri, tarımsal arazilerin sular altında kalması ve kaynakların kıtlığı gibi yakın gelecekteki sorunlara dikkat çekmektedir. Ayrıca güvenlik söylemi, iklim değişikliği nedeniyle kitlesel göçten kaynaklanan potansiyel ulusal güvenlik kaygılarının altını çizmekte, entegrasyon/uyum söylemi, iklim kaynaklı göçün olumsuz etkilerini en aza indirmek için kolektif çabalara ve entegrasyona duyulan ihtiyaca vurgu yapmaktadır. Son olarak, belirsiz gelecek söylemi nüfus artışı, hastalıkların yayılması ve gıda kaynaklarının tükenmesi konusundaki endişeleri gündeme taşıyarak önümüzdeki on yıllar için oldukça karamsar bir tablo çizmektedir.

İklim kaynaklı göçe ilişkin görsel çerçeve, metinleri destekleyecek şekildedir. İklim değişikliğinin neden olduğu göçün görsel hikâyeye anlatımı, zıtlıklar da içermekte ve söz konusu çelişkili görsel çerçeveler haber metinlerine eşlik etmektedir. Yaklaşmakta olan kıyametin, yağmur ormanları, masmavi denizlerin altındaki olağanüstü balık çeşitliliği ya da yemyeşil ormanlar içinde akan şelaleler ile verilmesi haberde aktarılan başlığa ve içeriğe doğrudan katkı sunmamakta, görüntüleri yorumlamaya çalışan okuyucuda kafa karışıklığına yol açmaktadır.

Bu çalışma, haber medyasının göçmenleri, ev sahibi topluluklar için güvenlik tehdidi oluşturabilecek, iklim değişikliğinin pasif kurbanı olan 'Öteki' olarak kavramsallaştırdığı yönünde daha önce yapılmış analizleri (Sakellari, 2021; Tong ve Zuo, 2019; Matthews, 2019) destekleyen bulgular elde etmiştir. Bulgular, iklim kaynaklı göçle ilgili sosyal anlatıların oluşturulması ve yayılmasında medyanın önemini altını bir kez daha çizmektedir. Afet/felaket ve kriz gibi söylemlerin yaygınlığı, medyanın iklim bağlantılı yerinden edilmenin aciliyetini ve ciddiyetini vurgulama eğilimini ortaya koymaktadır, Benzer şekilde güvenlik söylemi ise büyük ölçekli göçün potansiyel jeopolitik sonuçlarını vurgulamaktadır. İklim göçmenlerini ulusal güvenliğe yönelik tehditler olarak algılamak, ekolojik mültecileri ötekileştirmenin daha yumuşak bir yolunu oluşturmaktadır. Göçmenlere yönelik tepkileri en aza indirirken iklim eylemine yönelik politik ve toplumsal desteğin nasıl geliştirileceğini ve medyanın asli sorumluluk alanı içinde resmi politikanın savunuculuğunu bir kenara bırakarak göçmenlerle ilgili söylemlerini, normatif yargılarını proaktif olarak nasıl inşa etmesi gerektiğini belirleyebilecek evrensel yönergeler için daha fazla ampirik kanıt ihtiyacımız bulunmaktadır. İklim değişikliği ve iklim kaynaklı göç konusunun karmaşıklığı, nüansları gerçeği yansıtmayan teorilerden, araştırmalardan kaçınmak noktasında kesin bir kararlılık gerektirmektedir. Sosyal bilimler akademisyenleri soyut bilgileri somut terimlerle ifade eden anlatılar üretme, ana akım medyayı ideolojik, ticari yaklaşımları nedeniyle eleştirip göreve çağırma ve iklim kaynaklı göçü en fazla sayıda insanın mutluluğunu sağlayacak şekilde kavramsallaştırma sürecinde önemli bir role sahiptir. Bilimsel araştırma raporları, analizler medyaya iklim kaynaklı yerinden edilme anlatılarının çerçevesinin belirlenmesi ve iklim göçmenleri ile ilgili adil, dengeli, kapsayıcı habercilik yaklaşımının sürdürülmesi noktasında etik liderlik etmek zorundadır.

KAYNAKLAR

- Beck, U. (2009). *World at risk*. Cambridge: Polity Press.
- Benford, R. & Snow, D. (2000). Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. *Annual Review of Sociology*, 26. 611-639. 10.1146/annurev.soc.26.1.611.
- Bennett, W. L. (1996) An introduction to journalism norms and representations of politics, *Political Communication*, 13:4, 373-384, DOI: [10.1080/10584609.1996.9963126](https://doi.org/10.1080/10584609.1996.9963126)
- Boykoff, M. T., & Boykoff, J. M. (2007). Climate change and journalistic norms: a case-study of US mass-media coverage. *Geoforum* 38 (2007) 1190–120
<https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2007.01.008>
- Butros, D., Brodén Gyberg, V. & Anna Kaijser (2021). Solidarity Versus Security: Exploring Perspectives on Climate Induced Migration in UN and EU Policy, *Environmental Communication*, 15:6, 842-856, DOI: [10.1080/17524032.2021.1920446](https://doi.org/10.1080/17524032.2021.1920446)
- Carvalho, A. (2010). Media(ted)discourses and climate change: A focus on political subjectivity and (dis)engagement. *WIREs Climate Change*, 1(2), 172– 179.
- Carvalho, A. (2008). Media(ted) discourse and society. *Journalism Studies*, 9(2), 161–177.
- Carvalho A (2007) Ideological cultures and media discourses on scientific knowledge: re-reading news on climate change. *Public Understanding of Science* 16(2): 233–243.
- Chouliaraki, L., & Zaborowski, R. (2017). Voice and community in the 2015 refugee crisis: A content analysis of news coverage in eight European countries. *International Communication Gazette*, 79(6–7), 613–635. <https://doi.org/10.1177/1748048517727173>
- Comfort, S.E., & Park, Y.E. (2018). On the Field of Environmental Communication: A Systematic Review of the Peer-Reviewed Literature. *Environmental Communication*, 12, 862- 875.
- Dhanda, K. K., & Hartman, L. P. (2011). The ethics of carbon neutrality: A critical examination of voluntary carbon offset providers. *Journal of Business Ethics*, 100(1), 119–149.
- Doulton, H., Brown, K (2009). Ten years to prevent catastrophe?: Discourses of climate change and international development in the UK press, *Global Environmental Change*, Volume 19 (2), 191-202, <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2008.10.004>.
- Dryzek, JS (2005). *The Politics of the Earth: Environmental Discourses*. Oxford: Oxford University Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- Fahy, D., & Nisbet, M. C. (2011). The science journalist online: Shifting roles and emerging practices. *Journalism*, 12(7), 778–793. <https://doi.org/10.1177/1464884911412697>
- Fisher, J., ed. (2000). *Metaethics, normative ethics, and applied ethics: Historical and contemporary readings*. Wadsworth
- Gardiner, S. M. (2006). A perfect moral storm: Climate change, intergenerational ethics and the problem of moral corruption. *Environmental Values*, 15(3), 397–413.
- Gibson, T. (2017). Economic, technological, and organizational factors influencing news coverage of climate change. *Oxford Research Encyclopedias*. Doi:10.1093/acrefore/9780190228620.013.355

Gunster S, Fleet D, Paterson M, et al. (2018). Climate hypocrisies: A comparative study of news discourse. *Environmental Communication* 12(6): 773–793.

Hackett RA, Forde S, Gunster S, et al. (2017). *Journalism and Climate Crisis: Public Engagement, Media Alternatives*. New York: Routledge.

Hertsgaard M, Pope K. (2021). The media is still mostly failing to convey the urgency of the climate crisis. *The Guardian*, 3 June.

Iyengar, S. (1996). Framing Responsibility for Political Issues. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 546(1), 59–70. <https://doi.org/10.1177/0002716296546001006>

Koç Akgül, S. (2017). Olağanüstü Durumlar, İletişim ve Habercilik Yaklaşımları. *TRT Akademi*, 2 (3), 6-47. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trta/issue/28362/302071>

Matthews, J. (2019). Cultural otherness and disaster news: The influence of western discourses on Japan in US and UK news coverage of the 2011 Great East Japan Disaster. *International Communication Gazette*, 81(4), 372–392. <https://doi.org/10.1177/1748048518774982>

Metag, J., Füchslin, T., & Schäfer, M. S. (2017). Global warming's five Germanys: A typology of Germans' views on climate change and patterns of media use and information. *Public Understanding of Science*, 26(4), 434–451.

Nisbet, M. C., & Newman, T. P. (2015). Framing, the media, and environmental communication. In A. Hansen & R. Cox (Eds.), *The Routledge handbook of environment and communication* (pp. 325–338). Oxon: Routledge

Oxley, Z. (2020). Framing and Political Decision Making: An Overview. *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Retrieved 28 Mar. 2024, from <https://oxfordre.com/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1250>.

Painter, J., Kristiansen, S., & Schäfer, M. S. (2018). *How 'Digital-born' media cover climate change in comparison to legacy media: A case study of the COP 21 summit in Paris*. *Global Environmental Change*, 48: 1–10.

Reichman, D.R. (2022). Putting climate-induced migration in context: the case of Honduran migration to the USA. *Reg Environ Change* 22, 91 <https://doi.org/10.1007/s10113-022-01946-8>

Sakellari, M. (2021). Climate change and migration in the UK news media: How the story is told. *International Communication Gazette*, 83(1), 63–80. <https://doi.org/10.1177/1748048519883518>

Tong, J., & Zuo, L. (2019). Othering the European Union through constructing moral panics over 'im/migrant(s)' in the coverage of migration in three British newspapers, 2011–2016. *International Communication Gazette*, 81(5), 445–469. <https://doi.org/10.1177/1748048518802237>

Watts, J. (2020). Climate Crisis: Does journalism actually make a difference? *The Guardian*, 9 October.

Zelizer, B. (2013). On the shelf life of democracy in journalism scholarship. *Journalism* 14(4): 459–473.